

Universitätsbibliothek Paderborn

**Homiliæ Adm. Illvstris Ac R.dissimi Domini D. Fr.
Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ
Episcopi Barbastrensis & Albarrazini Ord. FF.
Prædicatorum**

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, Anno M.DC.XLIX.

§.12. Ex eo quod Deus in SS. Sacramento copiosam nobis bonorum suorum præbeat abundantiam, quæ nostrum explent desiderium, declaravit David nos vitam adepturos Dei in æternum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53084](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53084)

ieiunij, abstinence & mortificationis: ad hoc mundi delectum se retrahit, ut ab eius se recitullamentis eripiat, qui proprie vocatur delectu, quia parum admodum ab hominibus exercitum frequentatur mortificationis, ieiunij, & penitentia, & quasi per illam se homo coarctat & opprimis, & saepe eius asperitate vitiis elanguescit, & ad eam trahitur metam ut iam illi vita deficere videatur. Porro ad virtutum reparationem panis illi porrigitur subiectivus, panis inquam SS. Sacramenti per Sacerdotem delatus: est enim hic Angelus Domini per hunc novam reparat vitam quia in illo vita Dei illi communicatur, nonumque robur infunditur quo iter hoc profectus usque dum perveniat usque ad montem Dei Horeb. Horeb interprete D. Thoma interpretatur Mensa.

hominis, quia lucem infundit intellectui, quia sublimem de Deo assequatur cognitionem, quia tanta in illo mirabilia operaturus sum cui hominis superponit, dum gustum percipit delictorum memoriam bonorum spiritualium, quibus in hoc caelesti convivio delectatur: manus suas manibus copulat hominis ob conservandam operum virtutis in quibus se exercet: etenim continuatio & perseverantia in illis processu in ipso ex frequentis communionis: & vicino calore illi communicatur: inflammator enim affectus animae igne charitatis qui in hoc SS. Sacramento: & per vitam Dei quam in se complectitur SS. Christi Corpus, Dei vitam recipit, donec communicans, cuius calore totus in illa vivificatus ad eternae gloriae ducitur beatitudinem.

§. 11. *Ex eo quod Deus in SS. Sacramento copiosam nobis bonorum suorum praebeat abundantiam qua nostram replent desiderium, declarat David nos vitam adepturos Dei in aeternum.*

§. 12. *Expendit D. Cypri. stupendum sane effectum quem in nobis causat SS. Sacramentum, & Epiph. ebrietatem quandam supernaturalem ac divinam, quam operatur excellentia bonorum a Epiph. abundantia, quam nobis cum illo Deus exhibet, & nos quasi extra nos rapit, facitque ut exponantur veterem hominem qui in nobis relictus det ex reliquijs peccati primi parentis nostri, velut sepulchris sub cinere propriae nostrae conscientiae: vitam inchoemus novam hominis Divini, ac si per nos antiqua vita carnis ac sanguinis in iure transivisset, & ad huius expositum Doctor illi usque proferat similitudinem, per sumitur a bibente vinum: ei namque qui viximus inebriatur, intellectus perturbatur ut dicitur animam per totum sibi corpus dilatari, omnem a se expellit tristitiam, & alia vita vivere videtur ad ea quam haecentis duxerat. Ita similiter ex ebrietate caelesti, quam provocat illi potus sanguinis preciosissimi Christi Domini in SS. Sacramento propter abundantiam bonorum caelestium quibus affuit, omnem perdit memoriam veteris Adam qui in illo vivebat, & obliviscitur vitae seculari ac terrene, iam non videtur ille esse qui prior erat: vita namque vivit admodum diversa, & gaudio ac voluptate plena spirituali non vivit tristitia subiectus quam illi prius peccata*

§. 13. *Et confellim quasi in confirmationem huius allegoriae adducit D. Thom. factum illud Elisaei, quando defunctum puerum ad vitam revocaturus se illi copulavit, os suum ori illius, oculos oculis, manus manibus illius adaequavit nonumque cadaveri calorem ministravit ex corpore vivo Elisaei per eiusdem cum illo coniunctionem. Puer hic defunctus (ut credit D. Thom.) est anima iusti quae laboribus mortificationis & penitentiae aliquantulum deficiit ut mortuus sed dum illi coniungitur corpus SS. veri Elisaei Christi, nimirum dum homini incorporatur in SS. Sacramento, oculos suos Divinos adaequat oculis*

§. 14.
XV.
Vires restituit ut ad montem Dei perveniat.

§. 15.
XVI.
Et confirmatur ex facto Elisaei puerum resuscitavit.

peccata prouocabant. Labet audire D. Cyprian. *Secundum modum uino isto communi mens soluitur & anima relaxatur. Et tristitia omnibus excluditur: ita & pota o sanguine Domini & potulo saluta-ri, videmus expoliari memoriam veteris hominis, & fieri oblivionem conuersationis secularis, & in-ferum pellit ac tristitia quod prius peccatis argensibus premebatur, Diuina indulgentia letitia resolu.*

III. De qua dicitur. *Et inquit letitia.*
Et enim expendit D. Greg. Nazia. anima gra-uis abundans in se tantam presentis alacritatem mentisque gaudium adeo excellens, vt se non continens rideat, tantisque letitia signis exul-teret, vt quodammodo ebrietate videatur absorpta Diuina & supernaturali, & eo modo gau-dium illud interius illam commutat, vt modum sibi ponere nequeat, aut impedire quo minus ex-terius in corpus se diffundat, quod tanta leti-tia patiens reddat, cuius affluentia quasi extra se rapitur, & vitam suam negligit naturalem, Diuinae tantum & supernaturali attendens, quae gratia animae communicat, vt propriae imme-mor uiuat. *Quaecumque enim anima impleta fue-rit gratia, gaudet confestim & ridet, exultatque: hinc patet enim ita vt vulgo ebria videatur insa-nire: sicut enim nomine Diuino non solum anima concitari sed & corpus incandescere interno gaudio prorumpente in exteriora: & hoc procedit ex a-bundantia bonorum quae Deus animae commu-nicat eminentissima. In his superius inexpecti delictijs iudicant ebrietatem, plenitudinem gau-dij inestimabilis, & Diuinorum affluentiam bono-rum. Conspiciunt Iudaei Apostolos hilaritate perfusos inexplicabili, tantaeque voluptate deli-batos, vt in amittam profilitet, ex anima in cor-aeque ex corde in os quandoquidem varijs di-uersisque linguis illam mundo manifestarent: etenim descenderat in illos Spiritus S. bonorum suorum plenitudine internoque gaudio ex tan-ta bonorum affluentia illos recreauit, vt ipsi tan-tum sapere non posse viderentur: cum autem Iudaei caelestis huius gaudij magnitudinem ig-norarent: *Multo magno deputant quo spiritus re-pleuerat.**

Idem exposuit Philo Iudaeus declarans sacri-ficium summi Sacerdotis Melchisedech in pane & uino figuram huius Diuini sacrificij quod of-ferunt Sacerdotes in Ecclesia sub speciebus panis & uini: & immetia extollens bona quibus anima cumulatur, ait quod ex eorum plenitudi-ne illam Diuina quaedam occupet ebrietas, qua mirandas in illa & caelestes operatur mutatio-nes: cuius haec sunt verba. *Melchisedech pro aqua*

vinum ebrius potans atque confirmans animas vs-occupentur Diuina ebrietate, qua est omni sobrie-tate magis sobria ebrietas inquit est, ex qua con-sonatur anima in vita supernaturali & Diuina, & per consequens nulla est hic moderatio nul-la vitae compositio, magis sobria quam illa qua illi Diuina haec infundit ebrietas ad terrena haec & inferiora: cum enim vitam illi communicet Dei, licet abundantia haec subiicere huic ebrie-tati ex gaudio quod ex illis percipit: nihilominus hoc agit vt in modo suo viuendi, actionibus, verbis & cogitationibus, nihil prater Deum sciat, Dei tantum sequatur conditiones, ignoret incl nationes ac proprietates hominis, volupta-tes denique & gaudia spernat mundanorum.

Itaque ex nimia caelestium bonorum abun-dantia, quam nobis Deus depluit ex SS. Sacra-mento, per exteriorem declarata demonstratio-nem summam voluptatis quibus anima in illis fruatur, unde dicitur Diuino modo ebria nos se-quitur vita supernaturalis & Diuina, atque in no-bis vita viuere Dei. Quinimo vt tanti boni ia-stura non incurteremus, in eius eminentia cu-cta comprehendimus quaecumque possumus imaginari, praenit nos Christus caelestis ani-marum sponus, ad Diuini huius panis nos inui-tans ebrietatem. *Comedite amici, & inebriamini charissimi. Ille prior suauitatem & dulcedinem gustauerat cibi huius caelestis: Comedi fauum cum melle meo, bibi vinum meum cum lacte meo.* Vbi Septuaginta spiritum attendentes Propheti-cum quo sponus loquebatur de mysterio Diui-ni huius panis & nouo legis sacrificio, transtu-lerunt: *Comedi panem.* Ita legunt D. Greg. Nyss. *L. x. de* & D. Ambro. q.d. quod qui Diuinam gustauerat *Cain.* & panis huius caelestis dulcedinem, in qua omniu *Abele: s.* bonorum Dei gaudium continebatur, quando-
quidem in eo Deo ipso fruebatur, omnes inuina. Vt cum
bat ad hanc bonorum plenitudinem, quam no illo
remen declarat ebrietas ab ipso impositum: vt hoc creentur,
pane Diuino pati, hac plenitudine parites gau-
derent omnes amici eius ac fideles filij charis-
sima.

Præterea in hoc Spiritus S. exponit quod
Christus fecit cum discipulis suis in ipsa nocte
cenæ: postquam enim instituerat S. Sacramen-
tum, & ipse corpus suum sumperat sanctissi-
mum ipsos inuinae Aposto. vt hinc cum illo cen-
nae participent, vt etiam hac bonorum laetate
tur abundantia, qua ipse laetabatur ex proprij
corporis sui sumptione. Et cum gaudium illud
non

V.
Hæc autem
man
osortat

44. 53

VI.
Ad hanc
nos Chris-
tus inui-
tat.

Cant. 5. 2.

VII.

VIII.
Vt olim
in Cenæ
discipu-
los.

Dei. 2. in
Dei. 111.
De qua
dicitur
letitia.

IV.
Hæc ma-
nifestat
mentem.

167. Al-
167.

167. 140

non capiat ubi friget amor Dei, non omnes ad hoc invitabat, nisi tantum illos, qui charitate flagrabant: idcirco namque vocat illos charissimos, eaque ratio fuit cur ad huius coenae convitium non invitaverit nisi tantum illos, quos vestis ornabat nuptialis, id est charitas inflammabat, & ipsis solum ait: *Accipite & comedite: Hoc est corpus meum.* Hoc sensu locum huic Cant. intelligunt SS. PP. Et quamvis D. Hieron. hanc ebrietatem exponat ad quam sponsa invitata animas, alio sensu, non tamen à nostro iam exposito diverso: atque, ebrietas hæc copiosissimam indicat bonorum affluentiam qua Deus animam in hoc caelesti convivio recreat: quæ cum talia tantaque sint nostra perfectè satiant desideria. Loquatur ipse. *Hic ebrietas non eius potentiam mentis, sed copiam rerum omnium significat.* Cui suffragatur psalmista: *Visitasti terram, & inebriasti eam.* Non dubito quin dicat: postquam Deus terram visitavit atque in illam descendit tanta replevit illam bonorum abundantia, ut maiori non potuerit: hoc enim significat, inebriavit eam, nam bonis suis omnibus eam adimplevit.

D. Hier. In r. 14. Of. 60. io.

Gen. 42. IX. Ios. ph fratres suos inebriavit, & ipse factus ebrius.

X. Hoc Christo applicatur.

45 Hierem. 31. 25. XI. Quæ sit hæc ebrietas. D. Avoc. Qu. 444. in Gen. 4.

Joseph fratres suos Martiali demulcens convivio, illos inebriavit, & ipse quoque ebrius. Nullus hic aliquam mentis suspicetur immutationem: nec enim hæc Iosephum deceret aut fratres eius: notaretur enim hoc à Spiritu S. *Inebriavitque & inebriati sunt cum eo:* sed abundantiam illis cibi ac potus copiosissimam administravit: quid plura? hoc convivium figura quadam illius quo Christus Pater noster erat preparaturus: *Præmogenus in multis fratribus:* omnibus fidelibus velut fratribus suis in SS. Sacramento, in cuius institutione velut alter Ioseph cum illis communicavit, situmque SS. Corpus suscepit: unde talis expediebat ut esset huius convivii abundantia, quæ conveniret illi qua Deus de Divinis bonis in hoc caelesti convivio fratres suos cumulat, ut nomen habere possit ebrietatis.

Hæc omnia concinne prosequitur præfatus auctor alio loco, explicans illa verba Hierem. *Inebriavit animam lassam:* nō indicat quod mentem illi inverterit sed maxima bonorum abundantia repleverit: & confirmat hoc particulariter D. Aug. ijdem quasi verbis, & huic inhzrens argumentum præfati convivij Ioseph declarat ebrietatem. *Solent hi ebrii adhibere testimonij patrociniū, non propter filios Israel, sed propter Ioseph, qui valde sapiens commendatur: sed & hoc*

veronam pro satietate salere poni in scripturis, qui diligenter adverterit, multis in locis invenit, unde est illud: *visitasti terram & inebriasti eam.* Quibus verbis declaratur ut summa Dei laus & abundantia donorum eius ac magnitudo convivium ac bonorum copiosa multitudo quantum terra ditavit capacitate, ut amplius nihil superesset optandum, nec alia acceptis maior dum illam venit visitaturos. In laude beatitudinis hoc positum est, & domum Dei commendatur, ideo apparet hanc ebrietatem satietatem significare: nam inebriari, ut inebriantur ebrii, nisi ipsi terra vile est: quoniam maior quam satietas sufficit, humore corruptitur, sicut sata inebriantur qui non satietate se replent, sed in regno diluvio. Hæc terræ ebrietas non intelligitur quibus terra mergitur velut in diluvio sed abundantiam indicat sufficientiam terræ & satietatem: nam eo modo qui vinum haurientia illo inebriantur, ut illis abundantia non sufficit ad extinctionem sed illo quasi diluvio mergi desiderant, & hoc illis neque aquam prodeci fuit nec terræ æquum diluvium. Vberitas igitur & bonorum congeries hoc nomine nobis exponitur, eaque est quam hoc titulo insinuat, copiosissimam denotans bonorum affluentiam, qua nos Deus in hoc caelesti convivio uberem afficit.

Itaque nomine ebrietatis satietas indicatur nostrorum omnium desideriorum, in perfectione bonorum omnium optabilitate ut quicumque receptoris illum accesserit, non habeat quod exoptet & ad alia aspiciat bona: omnia enim velut in cumulo hic congeruntur, ut si Deus ex libere cibum. Elegantiā non prætereamus D. Aug. *Hoc tantum suo, quia male mihi est præter te, non solum extra me, sed in me ipso, & omni mihi copia, qua Deus meus non est, & quædam malum est, & hoc non solum expectat in ipso, quæ foris sunt sed in me ipso idem sentio, & quamlibet rerum abundantiam quæ Deus meus non est, arbitror inopiam: quo significat in Deo plenam nostrorum appetituum inveniri satietatem, atque in eo solo nos habere posse quicumque bona nostrum exercitæ polle appetitum.*

Quinimo nomen Dei in Hebreo *Sabbai* nobis idem confirmat: idem enim est quod virtutis. Et talis beneficiator, & distributor omnium bonorum liberalis: Deus etenim ea nobis omnia largitur secundum tam sufficientiam quæ nostri desideria vacuum expleat: quamvis enim aliquo modo

capacitatis sit infinita, bonorum tamen eminentia, que est in Deo, non est minor, quam in po-
tius multo maior & perfectiori infinitate & ita
ipsa sola sufficit vt totam illam impleat capaci-
tatem, vt necesse non sit extra Deum quidquam
querere, oriam in ipso tota est bonorum assuetra
animæ nostræ desiderabilis. Si igitur in SS. Sa-
cramento Deus addit cum integra sua omni-
potentia, magis iudine, thesauro & liberalitate,
quis dubitat quin nos sit cumulaturus tanta bo-
norum suorum copia, vt titulo possit explicari
ebrietas? Hic Dei s. illa suis tanta tribuit excel-
lencia, vt anima non habeat quid amplius exopte-
ret recepto namque Deo, quod bonum aliud su-
perest. *Comedite amici & sobriamini charissimi.*

quid aliud indicat quam vita viuens Dei, in qua
vera consistit læticia & bonorum omnium pos-
sessio, viuens inquam, qui panem hunc cele-
stem manducabunt quo noster perfecte satietate
appetitus.

*§. 13. Illa vita quam communicat Deus
in SS. Sacramento, anima nostra vi-
tam corroborat quo Diabolum enin-
cat.*

Probat D. Thom. principalem huius SS. Sa-
cramenti figuram fuisse Agnum Paschale, 1. 2. q. 71.
de quo iam sæpius: & licet plures offeran-
tur rationes quibus nititur, & omnes 1. 2. Ange-
lico eius dignæ sint intellectu: hæc tamen no-
bis maxime quadrat, nimirum effectus admi-
rabilis sanguinis illius Agni, de quo comederunt
filij Israel præfigurantes id cui nos modo
in Diuino hoc participamus Sacramento, & ele-
ganter hoc expendit D. Chyffolto. Hac virtute
pollebat illius Agni sanguis, vt quemcumque fi-
liorum Israel tangeret expellente de Ægyp-
to quo tempore super omnes spargebatur, tantis
illum viribus confortaret contra percussentem
Angelum, qui secum dum communem SS. Sacra-
mentum erat diabolus, qui velut executor Di-
uinae sententiæ illos occidebat: vt quando illos
internectione debebat, illi adeo confortarentur,
& Angelus ita languesceret, vt illis nequaquam
posset præualere, vnde illi victores, victi autem
diabolus. Quod attinet ad hunc effectum, inquit
D. Thom. Agnus hic potissimum figura fuit SS.
Sacramenti. Et quantum ad hoc ponitur præcipua
figura huius Sacramenti Agnus Paschalis: quia se-
cundum omnia ipsam representat: quia taliter per
hoc Deus vitam animæ confortat ex eo quod
illi ex sua communicat, que virtutem continet
superiorem, vt contra vires præualeat. Et monis-
tam illi qui communicat Deumque recipit tan-
tum insudit robur, vt diabolus nihil sitat suis
viribus quibus illi impugnet quod si præsumat
accedere, capite redit colliso, & hoc multo
maiori excellentia quàm olim sanguis illius Agni.

Si namque sanguis ille quia figura est huius
Sacramenti, quantum ad illum singularem esse-
ctum, coherere potuit percussorem Angelum
ne cuiquam damnium inferret filiorum Israel, ita Chri-
stantum quia gutta aliqua sanguinis illius erat in
asperset, manifestum est quod efficacior rursus SS. Sacra-
mentum sit eius virtus roburque fortius contra diabolum: mento
quanti- di. bolo.

I.
Agnus
Paschalis
figura est
SS. Sacra-
menti.

II.
Eius san-
guis resi-
stebat An-
gelo per-
cutienti.
D. Thom.

III.
Ita Chri-
stantum
SS. Sacra-
mento
di. bolo.

XIV.
Hic
continet
Dauid.
Mat. 27.

Etiam
faturabuntur,
vini corda eorum in seculum se-
culi. Ex hoc caelesti cibo humiles vescentur ge-
pe filij Dei fideles, atque huius epuli abundantiam
perfecte satiabuntur & in æterna viuunt sæcula.
Deus solus esse potest vitæ æternæ alim. nri:
nihil etenim aliud essentia suæ mensuram habet
æternitatem, nisi solus Deus, & cum in Deo sit
bonorum omnium satietas, cum ita sit quod se-
torum communicet in illa qua animam implet
dum se in eum exhibet, ex hoc quid illi potest
obuenire? & ex hac perfecta bonorum satietate
quid in illo est nisi vita Dei vitæ perpetua? *Viuens
corda eorum in seculum seculi.*

XV.
Vita
num &
nunc no-
tat boni.

Gen. 43.
th.
I. prap
eius. qd
nem viu
quo delect
Iosephi filij
nium possessio
in Deo, dum dicit Dauid, viuens in æternum,

